

Prvi urednik Kmetovalca Gustav Pirc med prvimi amaterskimi fotografi

O prvem uredniku Kmetovalca Gustavu Pircu in njegovemu delu je veliko zapisanega v raznih biografijah, enciklopedijah in leksikonih. Podrobno je o njem pisal tudi Adamič (1996) v sestavku: »Škofjeloški rojak Gustav Pirc«. Tem podatkom je treba dodati, da je bil Gustav Pirc tudi med prvimi amaterskimi fotografi. V prvem zvezku knjige »150 let fotografije na Slovenskem«, ki so jo napisali Kambič in drugi (1989), je kot amaterski fotograf predstavljen dvakrat:

na str. 28:

»Gustav Pirc, odbornik kluba iz leta 1889, je postal znan po svojih motivih iz Julijskih Alp, ki jih je že leta 1895 objavil Planinski vestnik. Pozornost je zbudil tudi njegov slikoviti motiv Kranja, objavljen v Dom in svetu 1893«.

na str. 154:

»PIRC, Gustav (1859-1923): Kmetijski strokovnjak, urednik Novic, tajnik in ravnatelj Kmetijske družbe v Ljubljani. Kot eden prvih slovenskih fotoamaterjev je postal tajnik kluba iz leta 1889, sodeloval v žirijah pri fotoodseku Slov. planinskega društva in se zanimal za slikovno zapuščino Janeza Puharja. Originalnih posnetkov za sedaj ne poznamo. Reprodukije Pirčevih motivov najdemo v Domu in svetu«.

O ustanovitvi »Kluba amaterjev-fotografv v Ljubljani« dne 17. julija 1889 in izvolitvi Gustava Pirca za tajnika sta poročala 20. julija 1889 oba tedanja osrednja slovenska dnevnika Slovenec in Slovenski narod.

PREDSTAVITEV FOTOGRAFIJ

V reviji »Dom in svet«, ki je izhajala v letih 1888-1944 v Ljubljani, najdemo v prvi številki leta 1891 fotografijo Gustava Pirca, ki prikazuje »Obdarjevanje konj v Št. Jerneju na Dolenjskem«, ki je bilo 11. septembra 1890.

Obdarjevanje konj v Št. Jerneju na Dolenjskem.

(Slika je objavljena tudi v monografiji »150 let fotografije na Slovenskem« iz leta 1989, 1. zvezek, na 39. strani)

**DA BI SKUPAJ DOSEGLI ŽELJENE REZULTATE,
ZA VAS IZDELUJEMO:**

MINERALNO VITAMINSKO BELJAKOVINSKE KONCENTRATE
MINERALNO VITAMINSKE MEŠANICE
MINERALNO VITAMINSKE DODATKE
LIZALNE KAMNE IN PREMIKSE
MINERALNO VITAMINSKE DODATKE PO VAŠIH ŽELJAH
MINERALNO VITAMINSKE POGAČE
IZDELKE ZA EKOLOŠKE REJE

**Izdelali smo tudi računalniški program za
optimiranje dnevnih obrokov in krmlnih mešanic.**

Vedno smo Vam na voljo z brezplačnimi nasveti
pri DOBRODEJU, pri VAS DOMA, ali po ELEKTRONSKI POŠTI
peperko@dobrodej.si, pogorelec@dobrodej.si,
lah@dobrodej.si, pernat@dobrodej.si

**+ PROGRAMI ZA EKOLOŠKE REJE
IN TEHNOLOŠKO SVETOVANJE**

DOBRODEJ d.o.o., Skoke, Holcerjeva 27, 2204 Miklavž na Dravskem polju
tel.: +386 02 629 68 50, fax: +386 02 629 68 55
e-mail: info@dobrodej.si, internet: www.dobrodej.si

- Potopni mešalnik za gnojevko
- Črpalka za mešanje gnojevke, prezračevanje in spiranje kanalov
- Puhalniki za transport sena
- Teleskopski trosilnik sena
- Ventilatorji za dosuševanje sena, bal in zrnja
- Hlevski prezračevalni ventilatorji
- Gnezda za kokoši nesnice

Studenec pri Krtini 14, 1233 DOB

UGODNE CENE

Traktorski mešalnik za gnojevko

01/724 9 430 • fax 01/724 9 431 • gsm 041/67 47 12 • www.rotometal.si • info@rotometal.si

Fotografija je zanimivo opisana z naslednjimi vrsticami:

6. Obdarjevanje konj v Št. Jerneju (dné 13. septembra 1890). Ta slika je narejena po fotografiji. Prizor, ki ga stavi slika pred oči čitatelju, moramo imenovati važen za našega poljedelca. Koliko se trudi naš kmet z živino! Da bi povzdignila konjerejo, deli vlada marljivim posestnikom, ki imajo lepe konje, tudi darila — premije; tako deljenje daril (obdarjevanje ali premijiranje) nam kaže slika. Lep belec je na vrsti; njegov gospodar se pač nada lepega darila. A ta natančna gosposka ali komisija je našla, da spričevalo o konju ni prav v redu. (Tudi konj mora imeti spričevalo o svojem rodu — kaj ne čitatelj, čudno! Mislil si, da potrebuje samo človek rojstvenega lista). Kaj pa sedaj? Oni le blizu konja z uradnim pokrivalom se zdi jako oster človek: jako natančno gleda v list. A upajmo, da zaliste komisija eno oko in da bode naš kmet šel domov ponosno poleg obdarjenega belca, ako ne bode rajši nanj sedel.

V letu 1893 sta v reviji Dom in svet objavljeni dve njegovi fotografiji, ki prikazujeta mesto Kranj:

Pogled na Kranj. (Fotografiral G. Pirc.)

Pirc, Gustav. Pogled na Kranj (fotografija). 6(1893)10, Dom in svet

(Slika je objavljena tudi v monografiji: Slovenski impresionisti in njihov čas 1890-1920. Ljubljana 2008, str. 604)

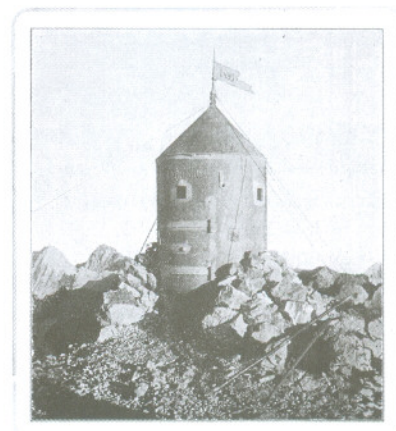
Župna cerkev v Kranju. (Fotografiral Gust. Pirc.)

Pirc, Gustav. Župna cerkev v Kranju (fotografija). 6(1893)11, Dom in svet

Planinski vestnik je v deseti številki leta 1895 objavil dve njegovi fotografiji s slovenskih planin:

Vodnikov koča na Vitem Polju (1700 m)

Aljažev stolp vrha Triglav (2864 m)

Na koncu članka je zapisano:

Naši slike sta posneti po krasnih fotografijah g. ravnatelja Gustava Pirea, kateri ju je velikodušno izdelal za „Slov. plan. društvo“. Srčna mu hvala naša in gotovo vseh slovenskih domoljubov!

(Slika Aljažev stolp je objavljena tudi v monografiji: »150 let fotografije na Slovenskem«. Ljubljana 2008, v Filozofskem vestniku leta 1994, drugi del, str. 229 in v Slovencu leta 1995, št. 181, 16 stran)

Koblar (1891) v krajšem sestavku »Ladija v ljubljanskem barju« v prvi številki revije Dom in svet med drugim tudi piše: »Gosp. tajnik Pirc je sicer ladjo fotografoval, a ne vidi se dovolj jasno, ker ladija dosedaj še ni bila vzdignena«. Andrej Gaspari je objavil fotografijo, ki prikazuje ogrodje izkopane ladje in jo je posnel Gustav Pirc 31. oktobra 1890, najprej leta 1998 v Arheološkem vestniku in nato še leta 2003 v International Journal ob Nautical archeology.

Figure 6. Alois Müller at the excavations of the Roman shipwreck in Ljubljana, October 31st, 1890 (photo: Gustav Pirc).

ZA KONEC

V zadnjem desetletju 19. stoletja je bila fotografija, ki je dobila svoje ime leta 1839, še na prvih stopnjah razvoja. Še posebej to velja za amatersko fotografijo, ki beleži svoj pričetek nekako od leta 1880 dalje, ko so se pojavile tako imenovane suhe fotografske plošče (Kambič in dr., 1989). Povedano potrjuje, da je Gustav Pirc, katerega fotografska dediščina je zelo verjetno izgubljena, že zgodaj pričel s fotografijo dokumentirati dogodke, kraje in naše planine. Prav njegova prva do sedaj najdena fotografija o obdarovanju konj v Št. Jerneju leta 1890 je strokovno zelo zanimiva. Verjetno je to najstarejša fotografija v slovenski živinoreji in predstavlja neprecenljiv dokument.

Gustav Pirc je bil znan in priznan kmetijski strokovnjak, ki ima velike zasluge za napredek kranjskega kmetijstva in je kranjsko kmetijsko družbo približal kmetu. Bil je potovalni učitelj, tajnik, ravnatelj in predsednik Kranjske kmetijske družbe. Opravljal je delo urednika Kmetovalca (1884-1918(1-9)) in Kmetijskih in rokodelskih novic (1884-1893) in je veliko pisal ter objavljaj – njegova bibliografija ima najmanj 212 enot. Njegova podoba pa je s svojimi amaterskimi fotografijami veliko pridobila na odličnosti.

UPORABLJENI VIRI

1. Adamič, France. Škofjeloški rojak Gustav Pirc : (1859-1923). 43(1996), str. 205-212. Loški razgledi
2. Gaspari, Andrej. Archaeology of the Ljubljanica River (Slovenia): early underwater investigations and some current issues. 32(2003)1, str.42-53. International Journal of Nautical Archaeology

3. Gaspari, Andrej. «Pantonium» iz Lip na Ljubljanskem barju. 49(1998), str. 187-224, Arheološki vestnik
4. Kambič, Mirko in dr. 150 let fotografije na Slovenskem. Mestna galerija, Ljubljana 1989, str. 28 in 154
5. Klub amaterjev-fotografv v Ljubljani. 20.7.1889, 22(1889)165, Slovenski narod in 20.7.1889, 17(1889)164, Slovenec
6. Koblar, Anton. Ladija na ljubljanskem barju. 4(1891)1, Dom in svet
7. Mrak, Andrej, Pirc, Gustav. Stoletnik ponosno klubuje vsem časom. Na današnji dan pred sto leti so postavili Aljažev stolp. 79(1995)181, 7.8.1995, 16. stran, Slovenec
8. Pirc, Gustav. Obdarjevanje konj v Št. Jerneju na Dolenjskem. 4(1891)1, Dom in svet
9. Pirc, Gustav. Pogled na Kranj (fotografija). 6(1893)10, Dom in svet
10. Pirc, Gustav. Župna cerkev v Kranju (fotografija). 6(1893)11, Dom in svet
11. Vodnikova koč in Aljažev stolp. 1(1895)10, str. 152-154, Planinski vestnik

prof. dr. Šalehar Andrej

zaslužni profesor, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Trgovina z rezervnimi deli za kmetijsko mehanizacijo

PRILLINGER
Kranjska

PRILLINGER, d.o.o.
Arja vas 101
SI-3301 Petrovče
SLOVENIJA

Tel.: 00386 (0)3 710 33 00
Fax: 00386 (0)3 710 33 02
E-mail: info@prillinger.si
http://www.prillinger.si

UPRAVLJAJTE KMETIJSKE STROJE
ZANESLJIVO IN UDOBNO...

Strokovnjak za rezervne dele... Skupaj do uspeha

Povprašajte pri Vašem prodajalcu nadomestnih delov

www.prillinger.si

...skupaj do uspeha

METRAC

Traktorji za delo na strminah.
Lahki. Okretni. Sposobni.

REFORM

www.reform.at

TBZ Zvonimira Trkman s.p., Blasnikova ul.19, 1000 Ljubljana
Tel.: ++386 (0)1 563 10 16, Mobil: ++386 (0)41 503 873, e-pošta: boris.trkman@gmail.com

Mehanizacija Miler, d.o.o., Poljana 1, 2391 Prevalje
Tel.: ++386 (0)2 823 19 59, PE Slovenska Bistrica, Tel.: ++386 (0)2 620 34 44